

OZNAČEVANJE VIROV SEVANJ

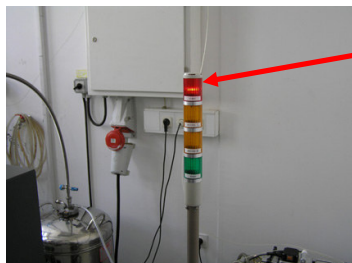
Vire ionizirajočega sevanja je potrebno ustrezno označiti

Zakaj je označevanje nujno?

Ionizirajoče sevanje je nevarnost, za katero človeški organizem nima ustrezno razvitih čutil. To pomeni, da ionizirajoče sevanje povzroči škodo na človekovem telesu preden oseba na podlagi svojih čutil sploh lahko zazna, da se nahaja v nevarnosti. Zato je potrebno človeka, ki vstopa v polje ionizirajočega sevanja, na to sevanje pravočasno in jasno opozoriti. Največkrat se uporabljajo vidne oznake z mednarodnim znakom za radioaktivnost ter napisi kot so: "POZOR SEVANJE" in "RADIOAKTIVNO", "PODROČJE KONTAMINACIJE" in podobno. Poleg vidnih oznak se velikokrat uporablja tudi zvočno besedno sporočilo ter zvočni ali svetlobni signal. Le tako opozorjena oseba lahko svoje obnašanje v polju ionizirajočega sevanja ustrezno prilagodi ter se zaščiti pred njegovimi nevarnostmi.

Človeški organizem nima ustreznih čutil za zaznavanje ionizirajočega sevanja.

Svetlobni signal, ki opozarja na nevarnost sevanja zaradi delovanja rentgenskega aparata.

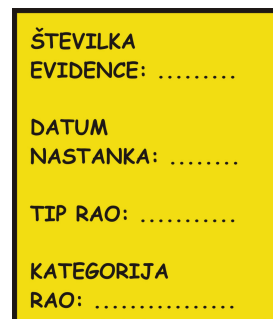
Kakšna oznaka je potrebna?

Mednarodni znak za radioaktivnost je črna triperesna deteljica na rumeni podlagi. Poleg te oznake se uporabi črn napis "RADIOAKTIVNO", če sevanje povzroča radioaktivni izotop. V ostalih primerih, kot na primer označevanje zaradi delovanja rentgenskega aparata, pa se namesto oznake "RADIOAKTIVNO" uporabi napis "POZOR SEVANJE".

Kadar obstaja nevarnost kontaminacije predmetov ali zraka, se uporablja napis "RADIOAKTIVNA KONTAMINACIJA" ter dodatni fizikalni parametri, ki povedo, za kakšno vrsto kontaminacije gre. Oznake praviloma spremljajo tudi opozorila, ki napote osebo k uporabi ustrezne osebne varovalne opreme kot je naprimer "obvezna uporaba dozimetra", "obvezna uporaba zaščitnih očal" in podobno.

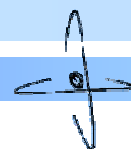
Slovenska zakonodaja zahteva posebno označevanje odpadnih radioaktivnih snovi z napisom "Radioaktivna odpadna snov" z dodatnimi fizikalnimi parametri. Prav tako zakonodaja natančno določa oznake vozil in tovora pri prevozu radioaktivnih snovi.

dr. Helena Janžekovič, URSJV

Kdo je odgovoren za označevanje

Označevanje virov sevanj je eden izmed osnovnih ukrepov varstva pred sevanji. Odgovorna oseba za varstvo pred sevanji v podjetju oziroma organizacijska enota varstva pred sevanji v sevalnih in jedrskih objektih je odgovorna za ustrezno označevanje virov sevanja in pogojev dela na območjih, kjer obstaja verjetnost izpostavljenosti virom sevanj.

OZNAČEVANJE VIROV SEVANJ

Kje je potrebno postaviti oznako?

Oznako namestimo tako, da pravočasno obvestimo osebo na nevarnost sevanja. Oznake morajo biti nameščene tako, da tudi mimoidočega, ki sicer ne ravna z viri sevanj, opozorijo na morebitno nevarnost izpostavljenosti sevanju.

PROSTORI

Označeni morajo biti prostori in vstopi v prostore, v katerih se viri sevanj nahajajo: laboratoriji, industrijske hale, skladišča in podobno.

OPREMA

Vsa oprema, ki vsebuje vire sevanj, mora biti opremljena z ustreznimi oznakami. Sem uvrščamo hladilnike, centrifuge, omare, električno opremo, laboratorijsko opremo, posode z viri sevanj, zabojnike, ...

NOSILEC VIRA

Nosilec vira sevanja mora imeti nameščene oznake. Tem oznakam so dodani podatki s potrebnimi fizikalnimi parametri, ki podajo natančen opis vira, kot je na primer oznaka radioizotopa, njegova aktivnost, datum meritve aktivnosti, identifikacijska oznaka in podobno.

PREDMETI

Vsi predmeti, ki so se lahko pri uporabi vira sevanja kontaminirali kot so pipete, orodja, obleka, digestoriji ..., morajo biti ustrezno označeni.

PREVOZ

Predpisane oznake morajo biti nameščene na vozilih in tovornih pri vseh prevozih radioaktivnih snovi.

Primeri ustreznega in neustreznega označevanja

Proizvajalci virov sevanj praviloma označijo sam nosilec vira sevanja. Ostale predmete in prostore, ki morajo biti označeni, pa je potrebno označiti naknadno. Ker so viri sevanj nemalokrat nameščeni ali se uporabljajo v vlažnih in prašnih prostorih oziroma v okoljih z visoko temperaturo ali pa so izpostavljeni drugim vplivom, je potrebno stalno skrbeti, da so viri ves čas ustrezno označeni.

Če najdete izgubljen ali odvržen vir sevanja ali če sumite, da gre za vir sevanja, pokličite dežurnega URSJV:

041 982 713

